

Nr 150.

Av herrar **Håstad** och **Ståhl**, om redogörelse till riksdagen för Europarådets förhandlingar och de svenska delegaternas ställningstagande.

Det råder knappast några delade meningar inom riksdagen om behovet av ökad utrikespolitisk information och därmed vidgade möjligheter till utrikespolitiska debatter. Såsom bidrag till vinnande av dessa syftemål vilja vi föreslå följande:

Under Europarådets överläggningar i Strasbourg har det klagats över att de ämnen, som där dryftas, sällan bli föremål för motsvarande debatter i medlemsstaternas egna parlament. Det råder, menar man med rätta, en klyfta mellan strasbourg-församlingen och de representationer, som bilda församlingen. De politiska partierna i medlemsstaterna konfronteras sällan eller aldrig med de problem, som sysselsätta Europarådets assemblé. Detta är ägnat att isolera Strasbourg och hämma de strävanden, för vilkas realiserande Europarådet bildats. Endast i den mån de beslut, som fattas i Strasbourg och som efteråt godtagas av ministerkommittén för att verkställas, behöva i en eller annan form godkännas av medlemsstaternas folkrepresentationer, ges det garanti för att Europarådets frågor föras ut till de tolv parlamenten. Vidare har det förordats, att även rådets övriga resolutioner borde genom medlemsstaternas regeringar eller eventuellt genom motioner av vederbörande folkrepresentationers delegater överlämnas till de olika folkrepresentationerna för beslut eller kännedom, varigenom tillfällena till debatter skulle ges.

Oavsett vad som i vårt land kan komma att göras för att på angivna sätt åstadkomma en kommunikation mellan Europarådet och riksdagen — det må framhållas, att blott sådana resolutioner kunna tagas upp i form av motioner, vilkas antagande av Sverige direkt påpekas — borde riksdagen enligt vår mening föreskriva, att den svenska delegationen i Strasbourg vore skyldig att överlämna till riksdagen en rapport över församlingens arbete. En sådan redovisningsskyldighet synes oss så mycket naturligare som de svenska delegaterna till församlingen utses genom riksdagens val. Denna rapport borde innehålla en objektiv, saklig redogörelse för de ämnen, som varit under prövning, och de beslut, som fattats. Därjämte skulle de svenska delegaternas olika ställningstaganden redovisas. Eftersom delegationen ej företräder någon enhetlig mening utan dess medlemmar rösta individuellt, ligger det i sakens natur att rapporten ej bör ha formen av en

plaidoyer för något eller några vissa beslut. Rapporten borde föreligga inom en ej alltför lång tid efter det att strasbourg-församlingen avslutat sitt arbete, förslagsvis senast en månad efteråt. Kostnaderna för rapportens sammanställande böra gäldas från anslaget till Europarådet. En sådan rapport skulle i första hand skänka riksdagens ledamöter en aktuell och samlad överblick över Europarådets verksamhet. Den skulle vidare ligga till grund för en allmän debatt om Europarådet och dess politik; denna debatt bör dock ej utsättas förrän några dagar efter rapportens överlämnande till riksdagen, så att riksdagens medlemmar hinna studera dess innehåll. Med hänsyn till rapportens karaktär av saklig redogörelse och då avsikten med densamma givetvis inte är att införa något slags ansvarighet för delegaterna inför den svenska riksdagen, kan någon remiss till utskott ej tänkas. En dylik rapport synes oss högst önskelig, även om vissa av Europarådets beslut eller resolutioner i form av propositioner, regeringsmeddelanden eller motioner i samma ordning som när det gäller t. ex. Internationella arbetsbyråns beslut föreläggas riksdagen i och för dess ställningstagande.

Riksdagen har även ett starkt, för att inte säga ett trängande behov av bättre omedelbara informationer om FN och dess arbete, liksom om den svenska regeringens hållning till församlingens eller kommissionens ärenden. För närvarande har en vanlig riksdagsman, som ej är medlem av utrikesnämnden, inga andra aktuella informationskällor än pressen, vars uppgifter dock endast i undantagsfall äro uttömmande eller kontinuerliga. Utöver den berättelse, som regeringen enligt RF § 54 är skyldig att avlämna till utrikesnämnden och som ej är offentlig, borde regeringen ha att till riksdagen efter varje session i FN avge en berättelse, som skulle tillställas varje riksdagsledamot och som innehölle en redovisning av FN:s arbete på olika fronter och av Sveriges ställningstaganden. Denna rapport borde föreligga vid riksdagens början. Inte heller denna rapport skulle vara av natur att behöva remitteras till utskott. I likhet med rapporten från Strasbourg borde den vid lämplig tidpunkt så skyndsamt som möjligt bilda underlaget för en allmän debatt om FN. Då denna debatt givetvis inte skulle kunna undgå att beröra Sveriges utrikespolitik i dess helhet, synes det oss förtjänt av att övervägas att genom praxis bryta ut utrikesfrågorna ur den allmänna remissdebatten, som därigenom främst bleve en budgetdebatt, och i anslutning till rapporten anordna ungefär vid samma tidpunkt en särskild utrikesdebatt.

Även rörande handelspolitiken synes det oss, som om en ökad allmän information till riksdagen från regeringens sida vore behövlig. Även på detta fält skulle en överblickande och sammanfattande redogörelse om Sveriges handelspolitik under sistförflutna år fylla en mission. Nu är det knappast möjligt för en riksdagsledamot, som ej sitter i utrikesnämnden och som i sitt dagliga arbete ej har med utrikeshandeln att göra, att skaffa

sig någon djupare kunskap om våra handelsavtal och deras betydelse. Interpellationsdebatter kunna aldrig helt ersätta denna brist på analytiska sammanställningar.

I det förhandenvarande läget begränsa vi oss till yrkanden om regelbundna rapporter till riksdagen från den svenska delegationen i Strasbourg rörande Europarådet och från regeringen rörande FN. Det synes oss tillräckligt att riksdagen uttalar sina önskemål i skrivelse till Kungl. Maj:t. Då varken FN eller Europarådet förekomma i våra grundlagar och då ifrågavarande rapporter ej åsyfta utkrävande av någon ansvarighet utan endast information och debatt, torde de önskemål vi framföra smidigast och ändamålsenligt kunna tillgodoses genom praxis.

Vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville uttala

1) att den svenska delegationen vid Europarådet senast en månad efter varje session överlämnar till riksdagen en redogörelse för rådets förhandlingar och de svenska delegaternas ställningstaganden;

2) att Kungl. Maj:t på samma sätt till riksdagen årligen överlämnar en redogörelse för FN:s arbete och Sveriges hållning vid olika avgöranden.

Stockholm den 25 januari 1951.

Elis Håstad.

Manne Ståhl.
